

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 glđ. 50 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Naših Nemcev veselje.

Odkar so dobili naši bralci zadnji list »Slov. Gospodarja« v roke, zgodilo se je dvoje rečij, za naše Nemce ena veseliša, kakor druga. Na severu naše države, v kronovini češkega leva, so dobili izjemno stanje, v Mariboru, prijaznem mestu ob deroči Dravi, pa je bilo zborovanje društva »Südmark«. Prvo je brzda za silne Čeha, drugo pa klic »krotkih« Nemcev na boj zoper predržno slov. ljudstvo. Kaj ne, da je to nekaj, kar vzraduje pobita srca zatiranih Nemcev? Nemški listi pa so zato tudi vsi polni tega veselja, vsaj o izjemnem stanji ga mora ali more človek brati, naj vzame list kateri koli v roke.

In kaj je izjemno stanje? To pové že beseda sama — izjema je, v redu, po navadi ni več, koder vam je tako stanje. V tem slučaju, kakor je v Pragi sedaj in še po nekaterih krajih češke kronovine, pomeni pa izjemno stanje toliko, da ne sme nobeno društvo, če je politično, obhajati zborov in tudi porotne sodbe se ne vršijo, koder je izjemno stanje, ampak vsaka sodnja zadeva pride pred navadne, državne sodnije. Jako neljubo je izjemno stanje po deželi, v kateri je politično življenje razvito, drugod pa se tako ne vskliče izjemno stanje, k večjemu še v krajih, kjer je nevarne za imetje in življenje, toda todi ima izjemno stanje potem tudi drugo lice.

V češki kronovini je vsklicala vlada izjemno stanje zavoljo političnih izgredov, kakor se pravi in mogoče, da so se taki godili in češko ljudstvo ima tudi dovolj uzrokov za nevoljo, toda nam se dozdeva, da še v teh izgredih ni bilo uzroka, naj se vskliče že izjemno stanje čez — češko ljudstvo. Kaj neki more za to, če nekateri srboriteži dajo svoji nevolji duška v načinu, ki ga nihče, najmanj pa češko ljudstvo hvali!

Mi smo torej odločno zoper izjemno stanje, posebej pa še zato, ker ga sedaj nemški liberalci vlečejo

na svojo stran, svoji stranki na korist. Njim ni za državo, le za svojo gospodstvo in za to, mislijo, da jim je sedaj, o izjemnem stanji, »voda na mlin«. Iz druge strani pa še tudi zmerno ljudstvo češko poslej ne more biti posebno za vlado, katera ga kaznjuje — za drugih grehe. Česar torej vlada želi z izjemnim stanjem, tega ona brž ne doseže, ako ne želi — veselja nemških liberalcev.

Da je v Čelih prišlo do izgredov, krivi so, če ne v prvi vrsti, vsaj veliko pa ravno nemški liberalci, saj so bili in še so sedaj tem laglje nestrpljivi ter ne dajo vladi, da dovoli Čehom pravico, kar jim je daje znani člen XIX. Prav tako pa se dela tudi pri nas, na slov. delu naše dežele. Mar ni ravno društvo »Südmark«, ki dela na škodo slov. ljudstva, ljudstva, katero je mirno in strpljivo, tudi proti nemškim svojim sosedom, do skrajne meje? In vendar nê gane vlada niti mezinca zoper njo ter dopušča, da zboruje na mestih, kjer že tli žrjavica za narodno sovraštvo, n. pr. zadnjo nedeljo v Mariboru in lani v Celji. Tu je dela za vlado, o pravem času naj zakliče temu društvu: stoj! Sicer pa utegne tudi pri nas nastati doba za izjemno stanje, po toči pa je vse zvonjenje zastonj!

Kmečke misli o raznih stvaréh.

(Izvirni dopis iz Vojniške okolice.)

Nevolja se mi vzbuja v srcu in smel bi reči, da me jeza zgrabi, kedar pridem v naše trge in mesta, pa moram gledati po stenah veliko-nemške napise, kakor da bi hodil kje gori blizu Berolina. V tukajšnjem Vojniškem trgu so na desno in levo deloma »velikanski« nemški napisi; vmes le menda četrťje čisto slovenski. Ali ni to sramota za tukajšnje Slovence? Kako dolgo še bomo čakali, da bo Vojnik dobil slov. narodno lice? Vsak razumnik mora priznati, da isti ljudje, kateri imajo nemške napise na svojih hišah, kažejo s tem, da so nemškega mišljenja, da ošabno zaničujejo naš jezik, s tem pa celi slov. narod. Mnogi nemčurski trgovci, obrtniki, rekodelci, itd. so pa tudi liberalni brezverci, kate-

rim je spolnjevanje verskih dolžnostij deveta briga. Ti prezirajo in zasmehujejo sv. vero, duhovnike, kakor tudi verno kmečko ljudstvo. S takimi ljudmi obsevati in jih s kupovanjem ali drugače podpirati je za vsakega Slovenca neamno, smel bi reči: greh in narodno izdajstvo. Osebnih jih sicer nikakor ne sovražimo in nobenemu škode ne želimo, a da jih lepo pri »miru« pustimo, to je naša dolžnost. Če imajo vsled tega kako materijalno škodo, ali celo »gospodarski polom«, sami so si krivi. Ako bi se vsi držali gesla »Svoji k svojim«, kmalu bi vsi naši trgi in mesta bili v slovenskih rokah.

Potrebno je, da bi se v istih krajih, kjer se ni narodnih trgovcev in rokodelcev, skoraj nastanili; naj se pa ne sramujejo s pravilno slovenskimi napisi očitno pokazati, kakor sploh pri vsaki stvari, da so našega mišljenja. Bodimo odločni, neomahljivi in značajni rodoljubi, ne samo po imenu, v besedah, marveč tudi v djani. V prvi vrsti moramo skrbeti za to, da svoje verske in stanovske dolžnosti vestno izpolnjujemo, da gotovo dosežemo svoj pravi (večni) namen; a tudi svoje narodne dolžnosti ne smemo zanemarjati, tudi svojo domovino moramo iskreno ljubiti ter vsak po svojih močeh vse storiti, kar zahteva ljubezen do domovine. Vse narodno delo pa naj se vrši po katoliških načelih, kakor veleva zdrava pamet in božji zakon.

Trudimo se in delajmo z vsemi postavnimi sredstvi v to svrhu, da postanemo svobodni, sami svoji na svojih tleh, da pridemo do moči in veljave — na častno mesto med drugimi narodi. To pa bomo dosegli le z združenimi močmi, v edinosti in slogi. Mnogo let se že ljuto bijemo za svojo narodno pravo z našimi nasprotniki. Menili so, da nas bodo popolnoma potlačili, a hvala Bogu, ni se to zgodilo. Ker je pravica na naši strani, bo tudi zmaga. Več sto let smo zdihovali v verigah sužnosti in sedeli v temi nevednosti, a sedaj je tudi za nas nastopila doba svobode in duševnega razvoja; po neumornem trudu požrtvovalnih domoljubov duhovnega in svetovnega stanú — bodimo jim hvaležni — se nam je odprla pot k toliko potrebnim izobrazbi. Zavesnila je narodu slovenskemu zarija boljše bodočnosti. Z Gregorčičem smem reči:

„Le vstani, zborni narod moj,
Do danes v prah teptán,
Pepelni dan, ni dan več tvoj,
Tvoj je — vstajenja dan!“

D—č.

Cerkvene zadeve.

Blagoslovljenje šolskega poslopja pri Sv. Bolfenku na Kogu.

Na prijaznem hribu Sv. Bolfenka na Kogu obhajali smo v nedeljo, dne 3. septembra redko, a prelepo svečanost blagoslovljenja prenovljenega šolskega poslopja. Že davno so bili Bolfenčanje uvideli nujno potrebo drugih šolskih prostorov, zakaj dosedanje šolsko poslopje z jedno šolsko sobo bilo je za blizo 300 otrok mnogo premajhno — a gmotne in druge okoliščine jim dolgo niso dopuščale izvesti njihovega plemenitega naklepa. No, učakali so še farani tudi tega trenutka, da zamorejo s ponosom kazati na svojo šolo, češ, tudi mi imamo poslopje, ki ustrega vsem postavnim terjatvam! Da se dá z dobro in resno voljo tudi vkljub raznim neugodnostim doseči marsikaj, to mora priznati vrlim Bolfenčanom vsakdo, ki je imel priliko ogledati si lepo Bolfensko šolo ter udeležiti se zgoraj navedene svečanosti. Poslopje, da-si samó prenovljeno in v nadstropju povzdignjeno je tako okusno in prikladno napravljeno, da se hvala ni slišala samo iz ust nevesčakov, ampak pri

običajnej kolavdaciji izrekli so se o stavbi tudi vsi zvedenci jako pohvalno in priznalno. A kako naj opišem dostojno svečanost blagoslovljenja? Predaleč bi me peljalo, ako bi hotel o njej vse na drobno popisati, zatoorej hočem omeniti le najvažnejše točke iz obširnega dnevnega reda te pomenljive šolske svečanosti. Slovesnost se je pričela, kakor je to samo ob sebi umevno s cerkvenimi opravili. Ob 10. uri je imel vlč. g. dekan Schwinger pridigo v cerkvi. Z lepimi besedami je razložil najpoprej pomen slovesnega dne za farane Bolfenske, zatem je pojasnil dvojni namen ljudske šole, namreč: nabirati si na podlagi verskih resnic potrebnih znanostij in vednostij za poznejše življenje. Sploh pa je ves ta govor s svetega mesta živo pričal, da je vlč. gospod dekan narodnemu šolstvu zelo naklonjen, pravemu učitelstvu pa prijazen. Kako primerna je bila prisposodobitev učitelja z vrtnarjem, ki goji, oskrbuje ter požlahtnjuje drevesa v svoji drevnici, veselč se, ako se lepo razvijajo ter mu donajajo le plemeniti sad. Tudi zahtévo, zakaj in kako morajo šolo in učitelja pri njegovem delu podpirati, razložil je vlč. gosp. dekan dokaj lepo. Tu so mi hodile na misel pomenljive besede prvega našega pedagoga (vzgojitelja), ki je dejal: »Svet se po samih šolah ne poboljša, ako stariši doma pravega dna ne položijo, gospodarji in gospodinje učiteljem ne pripomorejo. Učitelji v šoli nauke otrokom v glavo, svete kreposti v srce sadijo, polivati in pleti jih pa morajo oskrbniki doma. Sicer pa je ves govor vlč. gosp. dekana preveval Slomšekov duh, in prav je imel oni kmet, ki se je kesneje o tej pridigi tako-le izrazil: »Ko sem slišal danes pridigovali g. dekana, zdelo se mi je, da berem Slomškove »Drobtinice«.

Po končanej pridigi daroval je slovesno sv. mašo domači župnik č. g. Trampuš, stregla pa sta mu Bolfenski domačin, sedaj kaplan v Ormožu č. g. Munda in bogoslovec g. Janežič od Sv. Miklavža. Pri maši je pel pod vodstvom nadučitelja gospoda Vabiča mešani zbor Ormoške čitalnice, ki je vzbudil že pri zadnji škofovi slavnosti v Ormožu občno pozornost. (Konec prih.)

Mili darovi za družbo vednega češčenja:
Sv. Martin pri Slov. Gradu 22 fl. 10 kr., Zabukovje 5 fl. 53 kr., Mala Nedelja 5 fl., Ljutomer 3 fl. 41 kr., Ponikva 45 fl. 58 kr., Maribor 34 fl., Sv. Marjeta na Pesnici 4 fl.

Gospodarske stvari.

Kako popravljati pokvarjene vinske sode?

(Spisal Anton Kosi, učitelj v Središči.)

(Konec.)

Tretje sredstvo za popravljanje plesnivih sodov bilo bi to-le:

Sod, kateremu se odbije dno, se dobro umije z vodo, v kateri je raztopljeno nekoliko žveplene kisline (Nordhäuser Schwefelsäure) ali hudičevega olja. Na 100 litrov vode vlije se počasi $\frac{3}{4}$ litra žveplene kisline. Ko se je sod tako dobro opral, vstavi se mu dno, se napije in dobro žveplja.

Ako se je pa kak sod po nemarnosti skisal, tedaj se tudi na noben način ne sme prej z vinom napolniti, dokler ga nismo popolnoma popravili. Skisano posodo spoznaš po močnem očetovim ali jesihovem duhu, ki ti udari na nos, ako ga približaš odprti pilki.

Skisan sod se popravi po parjenju in splakovanju z vrelim lugom. Kako se ta nareja, bilo je zgoraj omenjeno. Temu sledi parjenje s čistim kropom, plakovanje